

Nr 233

Av herr Hedqvist m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till företagareföreningar m. fl.

I anslutning till det betänkande (SOU 1959:7) som utredningen angående statligt kreditstöd till hantverk och småindustri m. m. överlämnat den 31 mars 1959 och de yttranden detta föranlett från olika remissinstanser har departementschefen bland annat behandlat frågan om vilka företagsformer, som den kreditstödjande verksamheten skall avse.

Liksom utredningen konstaterar departementschefen, att huvudregeln bör vara att hantverk och småindustri i första hand bör komma i fråga för det statliga stödet.

I fråga om arten av företag har departementschefen anslutit sig till utredningens förslag att kreditstödet utökas att även omfatta företag inom anläggningsbranschen. Med hänsyn till den betydelse för befolkningens utkomst och sysselsättning jordbrukets binärningar och trädgårdsodlingen har i åtskilliga delar av landet har departementschefen i motsats till utredningen uttalat att låneorganen tills vidare bör äga möjlighet att utlämna lån till företag inom nyssnämnda näringsområden; som exempel har anförts »företag tillhörande livsmedelsindustrien, företag inom fjäderfä- och pälsdjursaveln samt företag som bedriver plantodling».

Med den vidare gränsdragningen i fråga om arten av företagsamhet, som angetts i departementschefens ovan refererade uttalanden, har betonats det statliga företagsstödet möjligheter att inom områden, där det ur allmän synpunkt anses motiverat, göra en insats för att trygga eller utveckla befolkningens försörjning och sysselsättning. Detta har också kommit till uttryck i departementschefens uttalande om syftet med stödverksamheten »att ej endast lånegarantivningen utan även den direkta långivningen bör kunna ske under beaktande av även de lokaliserings- och sysselsättningspolitiska synpunkterna».

Sedan länge torde det råda enighet om att samhället på olika sätt bör medverka till att landsbygden och dess mindre tätorter får möjlighet — trots att rationaliseringen inom jordbruk och skogsbruk medför ett minskat behov av arbetskraft — att erbjuda sådana försörjningsmöjligheter att avfolkningen inte får katastrofala följder. I dessa strävanden har det visat sig — i varje fall inom glesbygds- och skärgårdsområdena — att man knappast kan räkna med att nå resultat genom förväntningar om insatser i fråga om vad man i allmänhet menar med industrilokalisering — utflyttning av egentliga industriföretag. Man måste i stället räkna med att genom olika prak-

tiska åtgärder stimulera till företagsamhet inom sådana näringsområden, för vilka den aktuella bygden trots allt kan erbjuda naturliga förutsättningar.

I mycket stor utsträckning torde man härvid få bygga på de initiativ, som kan framkomma bland bygdens invånare. Ofta blir det fråga om ganska små företag — enmansföretag — och nya delförsörjningsmöjligheter.

Departementschefens ovannämnda uttalanden om vidgade gränser för det statliga företagsstödet torde komma att ge en del stimulans åt småföretagsamhet på landsbygden. Emellertid bör man i fråga om den småföretagsamhet, som kan visa sig ha förutsättningar att bedrivas på landsbygden och framför allt i de glest befolkade delarna, kunna överlämna åt låneorganen — företagareföreningarna — att där så anses möjligt och lämpligt utlämna statliga företagslån inom sådana näringsområden, där annan statlig låne- eller bidragsverksamhet icke förekommer eller där denna verksamhet i ett speciellt fall behöver kompletteras. Det sistnämnda kan exempelvis vara fallet i fråga om skärgårdsfisket, där behovet av komplettering av båt- och redskapsbestånd har svårt att konkurrera med de större lånebelopp, havsfisket kräver från den statliga fiskerilånefonden. I skärgårdarna har det också uppstått ett behov av främst persontransporter med mindre båtar; verksamheten kan giva skärgårdsbefolkningen ett gott inkomsttillskott, men för att transportererna skall kunna fullgöras på betryggande sätt krävs investeringar i båtar och utrustning.

I själva tanken att taga vara på och stimulera den småföretagsamhet, som lämpar sig för landsbygden, ligger svårigheten att närmare precisera de närings- eller yrkesområden, den kan komma att omfatta. Detta faktum synes också motivera att de här aktuella låneorganen ges frihet att utan näringsgränser verka för att underlätta landsbygdsbefolkningens försörjning och sysselsättning.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta medgiva företagareföreningarna att inom glesbygdsområden, där så ur sysselsättnings- och lokaliseringssynpunkt anses angeläget, utlämna statligt lånestöd till lämplig småföretagsamhet, även om densamma inte direkt tillhör de näringsgrenar, som inryms i departementschefens ovannämnda uttalande.

Stockholm den 26 januari 1960

Sven Hedqvist

Carl-Erik Johansson

Anna-Lisa Lewén-Eliasson

Essen Lindahl

i Södertälje